

VZPOMÍNKY PATTI SMITH

Americká zpěvačka, textařka, spisovatelka a výtvarnice **Patti Smith** oslavila na konci minulého roku sedmdesátiny a v češtině jí vyšla její nejnovější kniha *M Train – Vzpomínky* (přeložila Lýdie Kárníková, vydal Dokořán). Na rozdíl od úspěšné knihy *Just Kids – Jsou to jen děti* z roku 2010 (č. Dokořán, 2011 a 2013), oceněné Národní knižní cenou, v níž Patti Smith vzpomínala na své umělecké začátky, bohémský život v New Yorku na přelomu 60. a 70. let a komplikovaný vztah s fotografem Robertem Mapplethorpem, je její druhá vzpomínková kniha méně ucelená, dalo by se říci více básnická a impresionistická, ovšem podobně dobře napsaná a zajímavá, a to i pro čtenáře, kteří třeba nejsou velkými fanoušky Patti Smith jako zpěvačky. Ostatně na jejím životě je pozoruhodné mimo jiné to, že se proslavila právě na poli rockové hudby, ačkoli v tomto směru žádné ambice původně neměla. V nové knize se projevuje více než v *Just Kids*, že je Patti Smith básnička a textařka, protože některé pasáže jsou skoro jako básně v próze, na pomezí snu a skutečnosti („...někdy skutečně zastihujeme naše sny realitou.“); že ráda sní, filozofuje, noří se do svého nitra, hloubá a prolíná minulost s přítomností; a že ráda cestuje, pije kávu, čte a miluje detektivní a krimi seriály. Kniha je oslavou pití kávy a kaváren; pro Patti Smith je nepřijemným vykořeněním, když je „její“ stůl v kavárně obsazen; a ještě větším, když je zavřena její oblíbená kavárna v Greenwich Village, kam léta chodila každé ráno na kávu, kde četla, psala nebo jen přemýšlela. Sama dlouho uvažovala o tom, že si otevře kavárnu vlastní. Náhoda ji ale přivede k něčemu jinému: když „její“ kavárník otevře novou kavárnu na pláži Rockaway Beach a Patti Smith se tam vydá, zalíbí se jí jeden domek na pláži, který je na prodej, a tak ho koupí. Pak ale zasáhne tragický hurikán Sandy, který pláž zničí; její dům, který nazve Alamo, ale zůstane našťastí ušetřen, a tak se Patti může pustit do jeho úprav. Vzpomínky se prolínají – hurikán Sandy v roce 2012

se vzpomínkou na hurikán Hazel v roce 1954 a na smrt manžela v roce 1994. Nebo dvě návštěvy domu Casa Azul v mexickém Coyoacánu, kde žila a tvořila malířka Frida Kahlo. Když Patti dům navštívila poprvé v roce 1971, byl zavřený. Při druhé návštěvě si dům prohlídla a fotí, udělá se jí špatně a může si odpočinout na lůžku malíře Diega Riveru, který byl Fridiným manželem...

V roce 1979 se Patti seznámila s hudebníkem Fredem „Sonic“ Smithem, odešla za ním do Detroitu, o rok později se vzali; v roce 1982 se jim narodil syn Jackson a v roce 1987 dcera Jesse. Při společné cestě do Francouzské Guyany navštíví Patti saintlaurentskou věznici, o které psal v *Deníku zloděje* Jean Genet, a vezme si tam tři kameny. Když po letech navštíví Genetův hrob v Maroku, ty kameny položí právě na jeho hrob. Literatura je velkou vášní Patti Smith. V knize píše třeba o Robertu Bolaňovi a jeho románu *2666*, o Haruki Murakamim (zejména miluje jeho *Kroniku ptáčka na klíček*), o Sylvii Plathové, o Paulu Bowlesovi (s nímž dělala interview), o W. G. Sebaldovi nebo o Japoncích Akutagawovi, Dazaiovi a Mišimovi. Píše o své návštěvě Japonska nebo o pobytu v Londýně, kde v hotelu celý den sledovala krimi seriály. Vášně pro tyto seriály ji dovedla až k tomu, že si zahrála epizodní roli lékařky v jednom díle seriálu *The Killing*. Osobní příběhy se prolínají s úvahami, třeba o čase: „Když píšu o minulosti a sedím přítom v přítomném okamžiku, jsem pořád v reálném čase? Možná neexistuje žádná minulost a žádná budoucnost, jenom věčně trvající přítomnost, která obsahuje trojí paměť.“ V roce 1994 zemřel v pouhých 45 letech PATTIN manžel Fred a hned o měsíc později také její bratr Todd. Patti opouští Michigan a vrací se do New Yorku. Milujeme a ztrácíme. „Co jsem ztratila a nemůžu najít, pamatuji si. Co nemůžu vidět, zkouším k sobě přivolat. Pracuji na řetězci impulsů, vrobím iluminaci.“ Psaní je pro Patti Smith vyvoláváním minulosti, sondou do vlastního nitra, pokusem o vyrovnání se se ztrátami. A nejen psaní, ale také polaroidové snímky, které melancholickou knihu doprovázejí.

MILAN ŠILHAN